

Lausuntopyyntö järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasukaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehdoista

Gasgrid Finland Oy on toimittanut Energiavirastolle järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasukaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehdot, ns. Kaasudatahubin ehdot, ja asia on tullut vireille Energiavirastossa 9.4.2021.

Maakaasumarkkinalain (587/2017) 32 b §:n mukaan järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija (Gasgrid Finland Oy) vastaa maakaasujärjestelmässä jakeluverkoissa käytävän maakaasukaupan markkinaprosessien edellyttämän tiedonvaihdon ja -hallinnan keskitetystä järjestämisestä ja taseselvityksestä jakeluverkoissa (maakaasukaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelut).

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 10 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan Energiaviraston tulee päätöksellään vahvistaa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan maakaasukaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehdot.

Energiavirasto varaa Gasgrid Finland Oy:n tiedonvaihtopalvelua käyttäville markkinaosapuolille ja muille tahoille tilaisuuden lausua Gasgrid Finland Oy:n keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen ehdoista ennen niiden vahvistamista.

Lausunto pyydetään toimittamaan Energiavirastoon 18.5.2021 mennessä sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@energiavirasto.fi. Lausunnon voi toimittaa myös postitse osoitteeseen Energiavirasto, Lintulahdenkuja 2 A, 00530 Helsinki.

Pyydämme kohdistamaan mahdolliset lausunnot asiaan 1644/534/2021.

Lisätietoja asiassa antaa johtava asiantuntija Suvi Lehtinen (puh. 029 5050 061, suvi.lehtinen@energiavirasto.fi).

Asiaa virastossa hoitaa lakimies Joonas Tervo (puh. 029 5050 063, joonas.tervo@energiavirasto.fi).

Liitteet Gasgrid Finland Oy - Kaasudatahubin ehdot, Versio 1.0, 23.2.2021

Kaasudatahubin ehdot

Versio 1.0

23.2.2021

Sisällysluettelo

1	Kaasudatahun ehdot	3
2	Määritelmät	3
3	Käyttöpaikkarekisteri	3
3.1	Päivittäin ja ei-päivittäin luettavat käyttöpaikat	3
3.2	Syöttöpisteet	4
4	Mittaustietojen ilmoittaminen	4
5	Taseselvitystietojen ilmoittaminen	5
6	Jäännöskulutuksen ja jakeluverkon häviöiden määrittäminen	5
6.1	Jäännöskulutus ja häviöt yhden rajapisteen jakeluverkossa	5
6.2	Jäännöskulutuksen ja häviöiden laskeminen usean rajapisteen jakeluverkossa	6
6.3	Jäännöskulutuksen ja jakeluverkon häviöiden laskeminen muissa tapauksissa	7

1 Kaasudatahubin ehdot

Näitä Kaasudatahubin ehtoja sovelletaan seuraaviin:

- 1) järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja jakeluverkonhaltijan välillä jakeluverkkojen taseselvityksen suorittamiseksi ja ne ovat kiinteä osa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja jakeluverkonhaltijan välistä Yhteistyösopimusta, sekä
- 2) järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja vähittäismyyjän välillä käyttöpaikkarekisteritietojen ylläpitämiseksi ja ne ovat kiinteä osa järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan ja vähittäismyyjän välistä Vähittäismyyjän puitesopimusta.

Kaasudatahubin käyttöön liittyvät ajantasaiset tarkentavat ohjeet ja suositukset on esitetty järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan verkkosivuilla. Näitä ovat KaTSO käyttöohje, Mittaustietojen SAF-aineistokuvaus, Kaasumarkkinan menettelytapa- ja tiedonvaihto-ohje sekä Kaasun mittaussuositukset.

2 Määritelmät

Kaasudatahubin ehdoissa sovelletaan maakaasun toimitusten selvityksestä ja mittauksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1008/2019 muutoksineen) tarkoitettua kulloinkin voimassa olevan sääntökäsikirjan määritelmiä. Tämän lisäksi Kaasudatahubin ehdoissa sovelletaan alla olevia määritelmiä.

GSRN (Global Service Relation Number) on tunnus, jota käytetään käyttöpaikan ja jakeluverkon syöttöpisteen tunnistamiseen tiedonvaihdossa.

3 Käyttöpaikkarekisteri

3.1 Päivittäin ja ei-päivittäin luettavat käyttöpaikat

Kaasudatahubin käyttöpaikkarekisterissä ylläpidettäviä tietoja ovat:

- a) käyttöpaikan GSRN-tunnus,
- b) käyttöpaikan osoite,
- c) onko käyttöpaikka päivittäin vai ei-päivittäin luettava,
- d) käyttöpaikan mittausalue,
- e) päivämäärä, josta alkaen käyttöpaikan tiedot ovat voimassa,
- f) käyttöpaikan tilatieto, voiko käyttöpaikka vastaanottaa kaasua jakeluverkosta (on kytketty) vai ei (on katkaistu), on rakenteilla tai poistettu käytöstä
- g) nykyinen vähittäismyyjä ja shipper,
- h) edellisen myyjänvaihdon päivämäärä ja
- i) arvioitu vuosikulutus.

Jakeluverkonhaltijan on ylläpidettävä päivittäin luettavien käyttöpaikkojen osalta edellä esitetystä käyttöpaikkarekisteritiedoista ajantasaisina kaikki muut tiedot paitsi käyttöpaikan shipper. Ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen osalta jakeluverkonhaltijan on ylläpidettävä käyttöpaikkarekisterissä yllä esitetystä tiedoista kohdat a) – c). Käyttöpaikkarekisteriin ei tarvitse tuoda tietoja sellaisista ei-päivittäin luettavista käyttöpaikoista, joilla on vain kaasun liesikäyttöä kotitalouksissa. Jakeluverkonhaltijan on

päivitettävä käyttöpaikkarekisteritiedot viimeistään sen kaasutoimituspäivän alusta lukien, jona muuttuneet tiedot astuvat voimaan. Jakeluverkonhaltijan on tehtävä käyttöpaikkatietoja koskevat muutokset kaasudatohubien verkkopalvelussa.

Kun jakeluverkonhaltija päivittää käyttöpaikan tietoja käyttöpaikkarekisteriin, päivittäin luettavien käyttöpaikkojen päivitettyt tiedot näkyvät kaasudatohubissa sille vähittäismyyjälle, jolla on voimassa oleva sopimus ko. käyttöpaikassa, viimeistään seuraavana arkipäivänä sen jälkeen, kun päivitys on tehty.

Vähittäismyynnin on ilmoitettava kaasudatohubien käyttöpaikkarekisteriin shippertiedot jokaiselle käyttöpaikalleen, johon vähittäismyynnillä on voimassa oleva tai alkamassa oleva myyntisopimus. Shippertiedot ovat shipperin osapuolitunnus ja päivämäärä, mistä alkaen tiedot ovat voimassa. Vähittäismyynnin voi ilmoittaa käyttöpaikalleen vain sellaisen shipperin, johon vähittäismyynnillä on toimitussuhde. Shippertietojen muutos on ilmoitettava kaasudatohubiin viimeistään sen kaasutoimituspäivän alusta lukien, jona muuttuneet tiedot astuvat voimaan. Vähittäismyynnin on ilmoitettava shippertiedot kaasudatohubien verkkopalvelussa.

3.2 Syöttöpisteet

Jakeluverkonhaltija vastaa jakeluverkkoonsa liittyneen biokaasun syöttöpisteen ja LNG:n syöttöpisteen käyttöpaikkarekisteritietojen päivittämisestä kaasudatohubien käyttöpaikkarekisteriin.

Syöttöpisteen tulee sisältää seuraavat tiedot kaasudatohubien käyttöpaikkarekisterissä:

- a) GSRN-tunnus (biokaasun tai LNG:n syöttöpistetunnus),
- b) biokaasun verkkoonsyöttäjä tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltija,
- c) biokaasun tai LNG:n syöttöpisteen osoite,
- d) päivämäärä, josta alkaen syöttöpisteen tiedot ovat voimassa,
- e) syöttöpisteen tilatieto, voiko biokaasun verkkoonsyöttäjä tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltija syöttää kaasua verkkoon ja jakeluverkkoon (on kytketty) vai ei (on katkaistu), on rakenteilla tai poistettu käytöstä ja
- f) biokaasun syöttöpisteen shipper.

Jakeluverkonhaltijan on päivitettävä käyttöpaikkarekisteritiedot kaasudatohubiin viimeistään sen kaasutoimituspäivän alusta lukien, jona muuttuneet tiedot astuvat voimaan. Jakeluverkonhaltijan on päivitettävä tiedot käyttöpaikkarekisteriin kaasudatohubien verkkopalvelussa.

Jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava päivitettyt tiedot biokaasun verkkoonsyöttäjälle ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijalle sähköpostitse viimeistään seuraavana arkipäivänä sen jälkeen, kun päivitys on tehty, siihen sähköpostiosoitteeseen, jonka nämä ovat ilmoittaneet yhteystiedokseen jakeluverkonhaltijalle.

4 Mittaustietojen ilmoittaminen

Jakeluverkonhaltijan on ilmoitettava jakeluverkkonsa mittaustiedot kaasudatohubien verkkopalvelussa.

Jakeluverkonhaltijan on muunnettava mitatun kaasun tilavuusvirta m³ normaaliolotilaan m³n (0°C ja 1,01325 bar) ja mitatun maakaasun ja biokaasun lämpöarvot muotoon kWh/m³n ennen mittaustietojen ilmoittamista kaasudatahubiin. Ylempi lämpöarvo on kuutiometri maakaasua poltettuna vakiopaineessa, kun maakaasun ja palamisilman lämpötila on 25°C, palamistuotteet tuodaan lämpötilaan 25°C ja vesi palamisprosessin jälkeen on nestemäisessä muodossa.

5 Taseselvitystietojen ilmoittaminen

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava taseselvitystiedot jakeluverkonhaltijalle energiamäärinä muodossa kWh ylempään lämpöarvoon perustuen kolmen desimaalin tarkkuudella. Taseselvitystietoja ovat jakeluverkonhaltijan mittausvastuulle kuuluvien päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kuluttamat energiamäärät, ko. jakeluverkkoon liittyneistä biokaasun ja LNG:n syöttöpisteistä verkkoon siirretyt energiamäärät, ko. jakeluverkkoon liittyvissä rajapisteissä siirretyt energiamäärät sekä ko. jakeluverkon jäännöskulutuksen energiamäärä. Taseselvitystiedot ilmoitetaan jakeluverkonhaltijoille kaasudatahubin verkkopalvelussa.

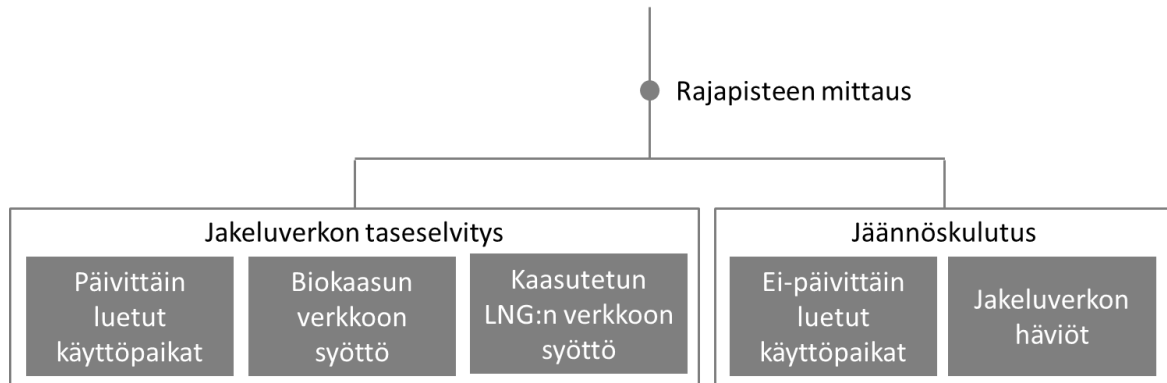
Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava kullekin vähittäismyyjälle tämän taseselvitystiedot energiamäärinä muodossa kWh ylempään lämpöarvoon perustuen kolmen desimaalin tarkkuudella. Taseselvitystietoja ovat kulutetut energiamäärät niissä päivittäin luettavissa käyttöpaikoissa, joihin ko. vähittäismyyjällä on ollut voimassa oleva myyntisopimus. Taseselvitystiedot ilmoitetaan vähittäismyyjille kaasudatahubin verkkopalvelussa.

Järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan on ilmoitettava kullekin jakeluverkkoon liittyneelle biokaasun verkkosyöttäjälle ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijalle tämän jakeluverkkojen verkkosyöttöä koskevat taseselvitystiedot energiamäärinä muodossa kWh ylempään lämpöarvoon perustuen kolmen desimaalin tarkkuudella. Taseselvitystietoja ovat jakeluverkkoihin liittyneissä biokaasun syöttöpisteissä ja LNG:n syöttöpisteissä siirretyt energiamäärät. Taseselvitystiedot ilmoitetaan jakeluverkkoon liittyneiden biokaasun syöttöpisteiden ja LNG:n syöttöpisteiden osalta järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan portaalissa.

6 Jäännöskulutuksen ja jakeluverkon häviöiden määrittäminen

6.1 Jäännöskulutus ja häviöt yhden rajapisteen jakeluverkossa

Jos jakeluverkossa on yksi rajapiste toisiin verkkoihin (siirtoverkkoon tai jakeluverkkoon, ks. kuva alla), jakeluverkon jäännöskulutus ja häviöt lasketaan, kuten alla esitetään.

Kaasudatahub laskee jäännöskulutuksen energiamäärän seuraavasti:

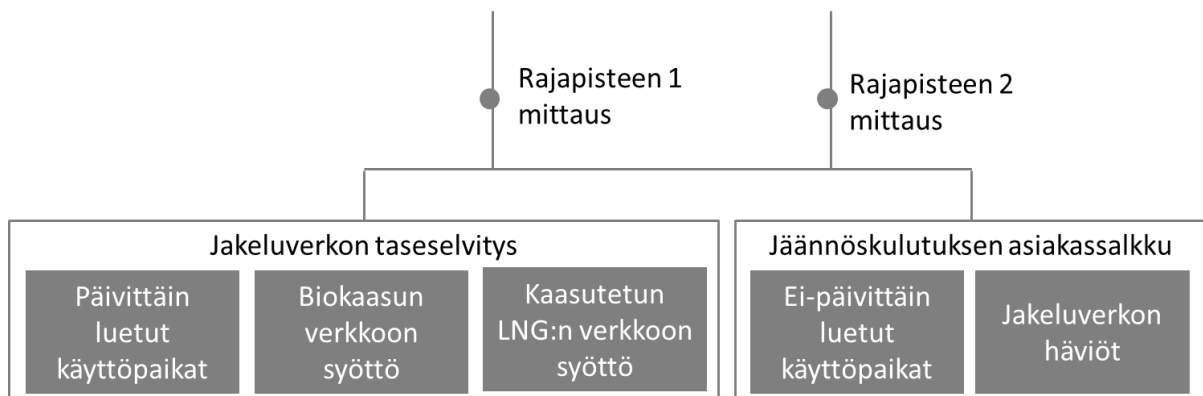
Jäännöskulutuksen energiamäärä = rajapisteessä siirretty energiamäärä – jakeluverkon taseselvityksessä määritetty yhteenlaskettu energiamäärä

Jakeluverkonhaltijan on käytettävä kaasudatahubissa ilmoitettua jäännöskulutuksen energiamäärää ja määritettävä jakeluverkkonsa häviöt seuraavasti:

Jakeluverkon häviöiden energiamäärä = jäännöskulutuksen energiamäärä – ei-päivittäin luettujen käyttöpaikkojen arvioitu ja tasattu kulutus energiamääränä

6.2 Jäännöskulutuksen ja häviöiden laskeminen usean rajapisteen jakeluverkossa

Jos jakeluverkossa on kaksi tai useampia rajapisteitä toisiin verkkoihin (siirtoverkkoon tai toiseen jakeluverkkoon, ks. kuva alla), jakeluverkon jäännöskulutus ja häviöt lasketaan, kuten alla esitetään.

Kaasudatahub laskee jäännöskulutuksen energiamäärän vaiheittain seuraavasti:

1. Kussakin rajapisteessä siirretty energiamäärä lasketaan kertomalla ko. pisteessä mitattu kaasumäärä ko. pisteen lämpöarvolla, joka perustuu joko ko. pisteessä mitattuun lämpöarvoon tai ko. pisteelle määritettyyn lämpöarvon mittausalueeseen. Kunkin rajapisteen mittausvastaava vastaa rajapisteen mittaustietojen toimittamisesta kaasudatahubiin siten, että kaasudatahub pystyy määrittämään rajapisteissä siirretyt energiamäärät.

2. Kaasudatohub laskee rajapisteille yhteenlasketun rajapisteissä siirretyn energiamäärän. Tämä on summa kaikissa rajapisteissä siirretyistä energiamääristä, jossa jakeluverkkoon syötetyt energiamäärät ovat positiivisia lukuarvoja ja jakeluverkosta poispäin siirretyt energiamäärät ovat negatiivisia lukuarvoja.
3. Kaasudatohub määrittää jakeluverkon jäännöskulutuksen seuraavasti:

Jäännöskulutuksen energiamäärä = yhteenlaskettu rajapisteissä siirretty energiamäärä – jakeluverkon taseselvityksen yhteenlaskettu energiamäärä.

Jakeluverkonhaltijan on määritettävä jakeluverkon häviöt seuraavasti:

Jakeluverkon häviöt energiamääränä = jäännöskulutuksen energiamäärä – ei-päivittäin luettujen käyttöpaikkojen arvioitu ja tasattu kulutus energiamääränä

6.3 Jäännöskulutuksen ja jakeluverkon häviöiden laskeminen muissa tapauksissa

Jos toisiinsa liittyneiden jakeluverkkojen kaikissa rajapisteissä ei ole riittäviä mittauksia kunkin jakeluverkon kokonaiskulutuksen määrittämiseksi, jakeluverkonhaltijoiden on asennettava rajapistemittaukset sellaisiin paikkoihin, joiden avulla laskenta on mahdollista toteuttaa. Jakeluverkonhaltijoiden on sovittava keskenään, mikä jakeluverkonhaltijoista toimii kunkin rajapisteen mittausvastaavana.

Niin pitkään kun rajapisteiden mittauksia puuttuu, järjestelmävastaava siirtoverkonhaltija määrittää ko. jakeluverkkojen jäännöskulutuksen yhteenlaskettuna ko. jakeluverkoille. Verkkohäviöt jaetaan tällöin jakeluverkonhaltijoiden kesken kunkin jakeluverkon ei-päivittäin luettavien käyttöpaikkojen kuluttamien energiamäärien suhteessa, ellei ole tiedossa muuta jakoperustetta, joka olisi oikeudenmukaisempi. Muu jakoperuste voi tulla kyseeseen silloin, jos ei-mitattujen käyttöpaikkojen kulutus kohdistuu enemmän tiettyyn jakeluverkkoon tai jossakin jakeluverkoista on vain päivittäin luettavia käyttöpaikkoja. Jakeluverkonhaltijoiden on tällöin sovittava keskenään, miten verkkohäviöt jaetaan ko. jakeluverkkojen kesken.